

IKASGAIAREN IRAKASKUNTZA-GIDA

Titulua: ERIZAINZAKO GRADUA Ikasgaia: Erizaintza klinikoa II	Mota: Erizaintzako zientziak Kronograma: 2. lauhilekoa
Kodea: 27555	Hizkuntza: Euskara/Gaztelania ECTS kredituak: 6
Ikasgaiaren deskribapena eta testuingurua Osasuneko arazorik ohikoenak dituztenen pertsona helduen azterketa. Generoaren araberako kontsiderazioak. Disfuntzioen ondoriozko zainketa-beharrak. Irizpen profesionalak egitea: klinikoak, terapeutikoak eta etikoak, datuen analisian, arazoen lehenespenean, plangintzan eta erabakiak hartzean oinarrituta. Tratatza edo prebenitzera zuzendutako teknikak eta prozedurak.	Kurtsoa: 2. maila
Sartzeko eskakizunak / gomendioak “Erizaintzaren Oinarri Metodologikoak”, “Farmakologia” eta “Erizaintza Klinikoa I” irakasgaiak egin izana gomendatzen da.	

IRAKASLEAK	Tel.	Helbide elektronikoa
Ikasgaiaren arduraduna: Jagoba Zarandona Calvo .	945 219002	jagoba_zarandona@ehu.eus JAGOBA.ZARANDONACALVO@osakidetza.eus
Euskarazko lerroko irakasleak: Idoia Moreno Olabuenaga Jagoba Zarandona Calvo	945 219002	IDOIA.MORENOOLABUENAGA@osakidetza.eus jagoba_zarandona@ehu.eus

GAITASUN ESPEZIFIKOAK

- G1 Pertsona helduen prozesu fisiopatologiko muskuloeskeletikoak, endokrino-metabolikoak, digestio-aparatukoak eta nefro-urologikoak aztertzea.
- G2 Prozesu fisiopatologiko muskulu-eskeletikoak, endokrino-metabolikoak, digestio-arlokoak eta nefro-urologikoak dituzten pertsona helduen zainketa simulatuen planak diseinatzea.
- G3 Prozesu muskulu-eskeletikoak, endokrino-metabolikoak, digestio-aparatukoak eta nefro-urologikoak dituzten pertsonak zaintzeko planetatik eratorritako erizaintzako prozedura simulatuak egitea.

IKASKUNTZAREN EMAITZAK

- IE1. Prozesu muskulu-eskeletikoen, digestio-metabolikoen, endokrinoen eta nefro-urologikoen kontzeptua, etiologia, fisiopatologia eta adierazpen kliniko bereizgarriak deskribatzen ditu.
- IE2. Kontzeptua, indikazioa, prozedura eta zainketa-arloak azaltzen ditu, prozesu muskulu-eskeletikoak,

digestio-prozesu metabolikoak, endokrinoak eta nefro-urologikoak dituzten pertsonentzako proba diagnostikoetan.

- IE3. Prozesu muskulu-eskeletikoak, digestio-metabolikoak, endokrinoak eta nefro-urologikoak dituzten pertsonentzako modalitate terapeutikoak identifikatzen ditu.
- IE4. Prozesu muskulu-eskeletikoak, digestio-metabolikoak, endokrinoak eta nefro-urologikoak dituzten pertsonen erizaintzako balorazioa egiteko gaitasuna erakusten du.
- IE5. Prozesu muskulu-eskeletikoak, digestio-metabolikoak, endokrinoak eta nefro-urologikoak dituzten pertsonen Erizaintzako Diagnostiko garrantzitsuak identifikatzen eta argudiatzen ditu.
- IE6. Prozesu muskulu-eskeletikoak, digestio-metabolikoak, endokrinoak eta nefro-urologikoak dituzten pertsonen zainketa-plan koherenteak garatzen ditu.
- IE7. Prozesu muskulu-eskeletikoak (bendaje oinarrizkoak/funtzionalak), digestio-metabolikoak (zundaketa nasogastrikoa, drainatzeen/ostomien erabilera), endokrinoak eta nefro-urologikoak (maskuriko zundaketa) dituzten pertsonen erizaintzako zainketekin lotutako teknikak eta prozedurak deskribatzen ditu.
- IE8. Prozesu muskulu-eskeletikoak (bendaje oinarrizkoak/funtzionalak), digestio-metabolikoak (zundaketa nasogastrikoa, drainatzeen/ostomien erabilera), endokrinoak eta nefro-urologikoak (maskuriko zundaketa) dituzten pertsonen erizaintzako zainketekin lotutako teknikak eta prozedura simulatuak egiten ditu.

EDUKIAK

I. UNITATEA: MUGIKORTASUN-ARAZOAK DITUZTEN PERTSONEN ZAINKETA-EREMUAK

- 1.1. Endekapenezko eta hezurren hanturazko arazoak dituzten pertsonak zaintzeko eremuak: artritis, artrosia.
- 1.2. Arazo ortopedikoak dituzten pertsonen zainketa-eremuak: hausturak, artroplastiak, anputazioak.
- 1.3. Bizkarreko arazoak dituzten pertsonen zainketa-eremuak: dortsalgia, hernia diskala.

Tailerra: Oinarrizko bendajeak

II. UNITATEA: ARAZO GASTROINTESTINALAK, HEPATOBILIARRAK ETA BEHAZUN EXOKRINOKOAK DITUZTEN PERTSONEN ZAINKETA-EREMUAK

- 2.1. Hestegorriko arazo gastrointestinalak (errefluxu gastroesofagikoa, estenosia, disfagia) dituzten pertsonen zainketa-eremuak. Urdaileko mukosaren jarraitutasuna galtzea (Ulcus peptikoa, Goiko odoljario digestiboa). Heste-disfuntzioa (beherakoa, idorreria, malabsortzio-sindromea, hesteetako gaixotasun inflamatorioa, Beheko odoljario digestiboa, kolon/ondeteko neoplasia).
- 2.2 Arazo entzimatico-parenkimatosoak (pankreatitisa) dituzten pertsonen erizaintzako zainketa-eremuak.
- 2.3 Zainketa-eremuak gibelesko arazoetan (kolestasia, gibelesko gutxiegitasun akutua eta kronikoa) eta behazun-bideetakoetan (kolezistitisa, kolelitiasia, kolodokolitiasia).

Mintegia: Ikusi ikaslearen gida

Tailerra: Zunda nasogastrikoa jartzea / Ostomia-gailu bat jartzea

III. UNITATEA: ARAZO ENDOKRONIKO-METABOLIKOAK DITUZTEN PERTSONEN ZAINKETA-EREMUAK

- 3.1. Diabetes mellitusa duten pertsonen zainketa-eremuak
- 3.2. Hipofisiko nahasmenduak dituzten pertsonen zainketa-eremuak
- 3.3. Tiroideko funtzioaren nahasmenduak dituzten pertsonen zainketa-eremuak

3.4. Giltzurrun gaineko funtzioaren nahasmenduak dituzten pertsonen zainketa-eremuak Cushing-en sindromea, Addison-en gaixotasuna

Mintegia: Ikusi ikaslearen koadernoan

IV. UNITATEA: LIKIDOEN IRAGAZTEARI, EGITURARI ETA KANPORATZEARI ERAGITEN DIETEN ARAZO NEFRO-UROLOGIKOAK DITUZTEN PERTSONEN ZAINKETA-EREMUAK GERNU-INFЕКZIOA, INKONTINENTZIAK ETA PROSTATAKO KIRURGIA.

4.1. Likidoen iragazteari, egiturari eta kanporatzeari eragiten dieten arazoak dituzten pertsonen erizaintzako zainketa-eremuak: Alterazio glomerularrak (sindrome nefrotikoa eta sindrome nefritikoa); giltzurrun-funtzioaren alterazioak (giltzurrun-gutxiegitasun akutua eta kronikoa).

4.2. Arazo urologikoak dituzten pertsonen erizaintzako zainketa-eremuak: Prostatako alterazioak (prostatako adenoma eta prostatako minbizia); gernu-infekzioak eta gernu-drainatzea; maskuriko minbizia.

Mintegia: Kasuaren azterketa

Tailerra: Maskuriko zundaketa bat jartzea

GAI-UNITATEA	IRAKASLEAK	KLASE MAGISTRALEN ORDUAK	MINTEGI-ORDUAK	TAILER-ORDUAK
1	Idoia Moreno Olabuenaga	14	0	4
2	Jagoba Zarandona Calvo .	16	4	4
3	Jagoba Zarandona Calvo .	8	4	0
4	Idoia Moreno Olabuenaga	16	2	2
GUZTIRA		54	10	10

METODOLOGIA

- **Klase magistralak** eta parte-hartzaileak.
- **Jarduera kooperatiboak.** Metodo horiek erantzukizuna, elkartasuna eta errespetua sustatzen dituzte taldekideen artean. Lan kooperatiboen artean, kasu praktikoak ebaztea eta eztabaida aplikatuko dira.
- Arrazoiketa kritikoko trebetasunak garatzea, jarrera etikoa bultzatzea eta berdinen arteko lankidetzaren helburu duten **mintegiak**.
- **Laborategiko praktikak** / Tailerra talde murriztuetan ikasleak hartutako ezagutza eta gaitasuna praktikatu ahalko ditu.

LAN PRESENTZIALA (74 ORDUAK)		
Klase magistrala	Mintegia	Laborategiko praktikak / Tailerra
54	10	10

LAN EZ-PRESENTZIALA (76 ORDUAK)		
Gidatutako lana	Bakarkako lana	Talde-lana
35	26	15

GUZTIRA	
ECTS	6
ORDUAK	150

EBALUAZIO-SISTEMAK

OHIKO DEIALDIA: EBALUAZIO JARRAITUKO SISTEMA

Etengabeko ebaluazioaren modalitateari atxikitzeak saio magistral jakin batzuetara (ikusitako ikaslearen gida), mintegi guztietara eta tailer guztietara joateko konpromisoa eskatzen du, baita planifikatutako jarduera guztiak egin behar dira ere. Jarduera horiek irakasgaiaren saio presentzialen % 50 dira.

Ebaluazio jarraituko sistemak honako jarduera hauek ditu:

- **PROBA IDATZIA (AZKEN AZTERKETA)**

Proba idatzia galdera laburrekin eta/edo testarekin, azterketa-aldi ofizialean egingo dena. Hauek dira azterketa gainditzeko baldintzak:

- 10etik 5 edo gehiagoko nota lortzea.
- Puntuazio osoa lortzeko, ikasleek 4 puntu edo gehiago lortu beharko dituzte unitate bakoitzean.
- Idatzizko proba test motakoa bada, ezaugarri hauek izan beharko ditu:
 - Galdera bakoitzak 4 aukera izango ditu, eta erantzun bakarra izango da egokia.
 - Gaizki erantzundako galdera bakoitzeko, galderaren balioaren % 25 kenduko da.

- **PRAKTIKAK/MINTEGIAK EGITEA**

Mintegi guztietara joatea. Jarduera horren nota egindako ariketen batezbestekoa izango da. Jarduera hori gainditzeko, nahitaezkoa da 10 puntutik 5 edo gehiago ateratzea. Ebaluazio jarraituan atazak egiteko eta puntuak daitezkeen lanak entregatzeko datak ikasgaiaren kronograman eta ikaslearen koadernoan zehaztuko dira; eta ikasleen eskura egongo da eGelan ikastaroaren hasieran.

- **TEKNIKAK ETA PROZEDURAK (LABORATEGIKO PRAKTIKAK/TAILERRAK)**

Jarduera hori gainditzeko, nahitaezkoa da tailerren %100era joatea. Bi ebaluazio-jarduera ezartzen dira. Lehenengo jarduera tailer bakoitzaren aurretik test bat egitea da. Jarduera honen nota tailer bakoitzean egindako ariketen batez bestekoa izango da, eta azken ebaluazioaren %5 izango da. Bigarren jarduera prozesu muskulu-eskeletikoak (bendaje oinarrizkoak/funtzionalak), digestio-metabolikoak (zundaketa nasogastrikoa), endokrinoak eta nefro-urologikoak (maskuriko zundaketa) dituzten pertsonen erizaintzako zainketekin lotutako prozedura simulatuak ebaluatzea da. Azken notaren %15 da jarduera hau.

Nahitaezkoa da ebaluazio-jarduera bakoitza 10etik 5eko edo hortik gorako notarekin gainditzea. Prozedurak egitearen gaitasuna ebaluatzeko datak ikasgaiaren kronograman zehaztuko dira; kronograma hori ikasleen eskura egongo da eGelan ikastaroaren hasieran.

Taula honetan laburbiltzen da gaitasunen, ikaskuntzaren emaitzen, jardueren eta ebaluazio-sistemaren arteko erlazioa:

GAITASUNAK	IKASKUNTZAREN EMAITZAK	JARDUERA	EBALUAZIOA	AZKEN KALIFIKAZIOAREN %
G1, G2	IE1, IE2, IE3, IE4, IE5, IE6	Klase magistralak / Tutoretzat	- Idatzizko azterketa: galdera laburrak/Testa	%60
G1, G2	IE1, IE2, IE3, IE4, IE5, IE6	Jarduera kooperatiboak, mintegiak	- Ebaluazio jarraituko jarduerak (Ikusi ikaslearen koaderno)	%20
G3	IE7, IE8	Laborategiko praktikak / Simulazioa	- Testa - ECOE	%20

Ikasgai honetako gaitasunak gainditzeko, ebaluazio-jarduera guztiak modu independentean gainditu behar dira, 5 edo goragoko notarekin.

EBALUAZIO JARRAITUARI UKO EGITEA

Ebaluazio jarraituko sisteman parte hartu duten eta azken ebaluazioko sistemaren bidez ebaluatuak izan nahi duten ikasleek idatziz adierazi beharko diote ikasgaiaren irakasle arduradunari ebaluazio jarraituari uko egiten diotela. Horretarako, 9 asteko epea izango dute ikasgaiaren hasieratik zenbatzen hasita, zentroko egutegi akademikoaren arabera, 2017ko martxoaren 13ko EHAA n argitaratutako ebaluazio-sistemaren 8. artikuluan jasotakoari jarraikiz.

Azken azterketara aurkezteak «Ez aurkeztua» kalifikazioa ekarriko du.

OHIKO DEIALDIA: AZKEN EBALUAZIOKO SISTEMA

Azken ebaluazioa ebaluazio jarraituaren salbuespena da ebaluazio jarraitua egin ezin duten ikasleentzat: Justifikatutako arrazoiak direla-eta ebaluazio jarraituko sisteman parte hartu ezin duten ikasleek ebaluazio-mota hau eskatu ahalko dute. Hauek dira justifikatutako arrazoi horiek dira: lan-arrazoiak, genero indarkeriaren biktimak, erditzea, adopzioa, harrera edo 3urtetik beherako seme-alabak norbere ardurapean izatea, mendekotasuna duen senidea zaintzea, ikasleak %33ko ezintasuna edo handiagoa izatea, goi-mailako kirolaria izatea, bidaiatzea edo dedikazio handia eskatzen duten jarduera artistikoetan/kulturaletan aritzea, beste goi-mailako ikasketa batzuekin bateratzea, kargu politikoekin bateratzea, jarduera sindikalak izatea, ikasleen ordezkari izatea, GKEak edo beste batzuk.

Amaierako ebaluazioan, ikasleek ebaluazio-jarduera hauen bidez frogatu beharko dute zer gaitasun lortu duten:

- **IDATZIZKO PROBA**

Proba idatziak bi zati edukiko ditu:

1. ZATIA: Galdera laburrekin eta/edo testarekin, azterketa-aldi ofizialean egingo dena. Hauek dira azterketa gainditzeko baldintzak:
 - 10etik 5 edo gehiagoko nota lortzea.
 - Puntuazio osoa lortzeko, ikasleek 4 puntu edo gehiago lortu beharko dituzte unitate bakoitzean.

- Idatzizko proba test motakoa bada, ezaugarri hauek izan beharko ditu:
 - Galdera bakoitzak 4 aukera izango ditu, eta erantzun bakarra izango da egokia.
 - Gaizki erantzundako galdera bakoitzeko, galderaren balioaren % 25 kenduko da.

2. ZATIA: Kasu bat ebaztea

• TEKNIKAK ETA PROZEDURAK

Jarduera hori gainditzeko, nahitaezkoa da tailerren %100era joatea. Bi ebaluazio-jarduera ezartzen dira. Lehenengo jarduera tailer bakoitzaren aurretik test bat egitea da. Jarduera honen nota tailer bakoitzean egindako ariketen batez bestekoa izango da, eta azken ebaluazioaren %5 izango da. Bigarren jarduera prozesu muskulu-eskeletikoak (bendaje oinarrizkoak/funtzionalak), digestio-metabolikoak (zundaketa nasogastrikoa), endokrinoak eta nefro-urologikoak (maskuriko zundaketa) dituzten pertsonen erizaintzako zainketekin lotutako prozedura simulatuak ebaluatzea da. Azken notaren %15 da jarduera hau.

Nahitaezkoa da ebaluazio-jarduera bakoitza 10etik 5eko edo hortik gorako notarekin gainditzea. Prozedurak egitearen gaitasuna ebaluatzeko datak ikasgaiaren kronograman zehaztuko dira; kronograma hori ikasleen eskura egongo da eGelan ikastaroaren hasieran.

Taula honetan laburbiltzen da gaitasunen, ikaskuntzaren emaitzen, jardueren eta ebaluazio-sistemaren arteko

GAITASUNAK	IKASKUNTZAREN EMAITZAK	JARDUERA	EBALUAZIOA	%KALIFIKAZIO GLOBALA
G1, G2	IE1, IE2, IE3, IE4, IE5, IE6	Klase magistralak /Tutoretzat	Idatzizko azterketa: galdera laburrak / testa Kasu bat ebaztea	%70 %10
G3	IE7, IE8	Laborategiko praktikak / Simulazioa	- Testa - Examen Clínico Objetivo Estructurado ECOE	%20

Ebaluazio-sistema honetan parte hartzeko, ikasle bakoitzak ebaluazio jarraituko sistemari uko egiten diola adierazteko idazki bat aurkeztuko dio ikasgaiaren irakasle arduradunari, 2024-2025 ikasturteko ikasgaiari dagokion seihilekoaren 9. astea baino lehen.

Ikasgai honetako gaitasunak gainditzeko, ebaluazio-jarduera guztiak modu independentean gainditu behar dira, 5 edo goragoko notarekin.

Azken azterketara edo probetara ez aurkezteak «Ez aurkeztua» kalifikazioa ekarriko du ikasgaiari.

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKOA

Ohiko deialdian ikasgaia gainditzen ez duten ikasleek, aukeratu duten ebaluazio-sistema edozein dela ere, eskubidea izango dute ezohiko deialdiaren azken ebaluazioko proba osatzen duten azterketetara eta ebaluazio-jardueretara aurkezteko. Ohiko deialdian zehaztutakoa ezohiko deialdian ere beteko da. Ohiko deialdian gainditu diren gaitasunen nota gordeko da. Ezohiko deialdiaren azken azterketara edo probetara ez aurkezteak «Ez aurkeztua» kalifikazioa ekarriko du ikasgaiari.

TAILERRETARA JOATEKO NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

- Uniformea eta arauzko eskalpoiak.

INFORMAZIO-ITURRIAK

Oinarrizko bibliografia

- * Butcher HK, Bulechek GM, Dochterman JM, Wagner CM. Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC). 7ª .ed. Bartzelona: Elsevier;2018.
- * Grossman S, Porth C. Porth Fisiopatología. Alteraciones de la salud. Conceptos básicos. 10. ed. Bartzelona: Wolters Kluwer; 2019
- * Moorhead S, Swanson E, Johnson M, Maas ML. Clasificación de los resultados de enfermería (NOC). Medición de resultados en salud. 6. ed. Bartzelona: Elsevier; 2019.
- * NANDA Internacional. Diagnósticos enfermeros. Definiciones y clasificación, 2021 - 2023. Madril: Elsevier; 2021
- * Pérez Arellano JL. Manual de Patología General de Sisinio de Castro. 8. ed. Bartzelona: Elsevier Masson; 2019.
- * Hinkle JL, Cheever KH. Brunner eta Shudarth. Enfermería Médico-Quirúrgica. 2. liburukia. 14. edizioa. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2019
- * Smith SF, Duell DJ, Martin BC, Aebersold ML, Gonzalez L. Habilidades para enfermería clínica. 9. edizioa 2. liburukia. PEARSON Prentice Hall. Madril; 2018

Sakontzeko bibliografia:

- * Alfaro-Lefevre R. Pensamiento Crítico, Razonamiento Clínico y Juicio Clínico. Un enfoque práctico. 6. edizioa. Bartzelona: Elsevier; 2017.
- * Luis MT. Los diagnósticos enfermeros. Revisión crítica y guía práctica. 9. edizioa. Bartzelona: Elsevier-Masson; 2013.

Intereseko helbide elektronikoak:

- * Asociación Española de Enfermería Quirúrgica. <http://www.aeeq.net/>
- * Pubmed: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>
- * UPV/EHUko liburutegi birtuala. <https://www.ehu.eus/es/web/biblioteca>
- * Elsevier Clinical Skills Eskuragarri hemen: <https://www.elsevierclinicalskills.es/default.aspx?language=es-ES>
- * Diabetesa duten pertsonen web-komunitatea: <https://www.tudiabetes.org/>
- * Chron-en gaicotasuna eta Kolitis Ultzeraduna duten pertsonen elkarteen konfederazioa: <https://www.accuesp.com/>
- * Erizain birtuala: <https://www.infermeravirtual.com/>.
- * Diabetesaren zainketarako irabazi-asmo gabeko fundazioa (Espainia): <https://www.fundaciondiabetes.org>

- * Osanet: Euskal Osagintzaren ataria. <https://www.osanet.euskadi.net/r85-13492/es/>
- * Osakidetzako Osasun Eskola: <https://www.osakidetza.euskadi.eus/osasuneskola>
- * Pazienteen sare birtuala (EEBB): <https://www.patientslikeme.com/>
- * The Joanna Briggs Institute (Australia). Ebidentzian oinarritutako baliabideetara modu askean sartzeko datu-basea: <https://es.connect.jbconnectplus.org/default.aspx>
- * Up to Date (Osakidetzaren intranetaren bitartez sartzeko): <http://www.uptodate.com/es/home>
- * National Health Service-aren diabetesaren web-orria (Erresuma Batua):
<https://www.nhs.uk/conditions/diabetes/>

OHARRAK

UPV/EHUko Graduko Batzordeak 2018ko maiatzaren 24an hartutako Erabakiaren arabera, ikasgai hau gainditu behar da 4. mailako Practicumetan matrikulatu ahal izateko.

Irakasgaiaren hasieran, matrikulatutako ikasle bakoitza, bai etengabeko ebaluazioaren modalitatean, bai amaierako ebaluazioaren modalitatean, eGela plataformaren bidez sartu ahal izango da:

- Informazio-dokumentazioa: irakaskuntza-gida, ikaslearen gida, saioen eta egin beharreko mintegien kronograma.
- Ikasmateriala: gai unitate bakoitzean irakasleak erabiltzen dituen aurkezpenak, dokumentazioa eta ikasmateriala.
- Orientazio-materiala: jarduera edo mintegi mota bakoitzerako, ikasleek jarduera horiek egiteko informazio lagungarria atzitu ahal izango dute.
- Ebaluazio jarraitua izatea: Konfidentziasuna gordez, ikasle bakoitzak ebaluazio-jardueretan lortutako kalifikazioak eskuratuko ditu. Jarduera horietako batzuetan, irakasleek ikaskuntzari buruz duten feedbacka ere sartuko da.

Material eta informazio horri guztiari esker, ikasleek gaitasunak lortu eta ebaluazio-jarduerak gainditu ahal izango dituzte.

TUTORETZAK

Irakasgaiko irakasleekin tutoretza-saioak eskatzeko mezu elektronikoko bat bidali behar zaio irakasgaiaren arduradunari jagoba_zarandona@ehu.eus.